

Täysistunto

Torstai 11.12.2025 klo 16.00—17.03

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 17.03.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.00—17.03).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
ulkoministeri Elina Valtonen
opetusministeri Anders Adlercreutz
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
elinkeinoministeri Sakari Puisto
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevista ministereistä.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys hoitoonpääsystä (Helena Marttila sd)

Suullinen kysymys SKT 200/2025 vp

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, sitten aloitetaan. Mennään ryhmitäin. Täällä on jonkin verran samoja kysymyksiä eri ryhmillä, joten niitä yhdistelen. — Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Marttila, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Tänä jouluna ennätysellisen monessa kodissa juhlatunnelmaa varjostavat huoli ja epävarmuus arjen perusasioista, epävarmuus omasta työpaikasta, omasta ja läheisten pärjäämisestä ja rahojen riittämisestä. Julkiset palvelut ovat hyvinvointivaltion kivijalka, ja SDP:n mielestä hoitoon pitää päästä riippumatta lompakon paksuudesta tai siitä, onko ihminen työelämässä vai ei.

Ministeri Juuso, te olette tässä salissa todennut, että hoitoonpääsyä ei ratkaista rahalla ja asia hoituu itsestään. Todellisuudessa niin THL:n tilastot kuin tuore hallituksen tilaama raporttikin osoittavat, että hoitoonpääsy lääkärin vastaanotolle on heikentynyt, ja hallituksen leikkausten jälkeen entistä useampi odottaa lääkäriin pääsyä yli kaksi viikkoa. Kun te nyt katsotte näitä tilastoja, näettekö syytä korjata aiempia puheitanne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.02 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinä raportissa sanotaan, että hoitoonpääsy on suurin piirtein samalla tasolla, jonkin verran parantunut siitä, mitä se oli ennen sote-uudistusta. [Aki Lindénin välihuuto] Tosin alueellisesti on eriytymistä havaittavissa. THL:n tilasto marraskuulta osoittaa, että 83 prosenttia ihmisistä Suomessa pääsee hoitoon kahden viikon sisällä, tosin tässä on laskettu myöskin hoitajakäynnit mutta myös lääkärikäynnit, [Välihuutoja vasemmalta] eli kyllä hoitoon edelleenkin pääsee.

Hallitus on tuonut omalääkärimallia voimakkaasti esiin tällä kaudella, ja kaiken sen tavoitteena on, että hoitoonpääsy parane. Digitaaliset vastaanotot ovat parantuneet. Suomessa noin neljä ja puoli miljoonaa ihmistä tällä hetkellä on digitaalisten sosiaali- ja terveyspalveluiden piirissä, eli tilanne menee kyllä parempaan suuntaan mielestäni.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Marttila jatkaa.

16.03 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nimenomaan lääkäriin hoitoon pääsyssä on menty huonompaan suuntaan. Mutta yhdessä asiassa ministeri oli oikeassa, nimittäin eilen todetessaan, että nyt olisi aika käynnistää puolueiden yhteinen työ soten pelastamiseksi. Lokakuisen E2-tutkimuksen mukaan suomalaisten suurin huolenaihe koskee nimenomaan terveydenhoidon tilannetta. Tilanne on kriittinen, tilastojen mukaan hoitojonot kasvavat ja ihmisten luottamus yhteisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin murenee.

Pääministeri Orpo, te tyrmäsitte marraskuussa suoriltaan opposition ehdotuksen parlamentaarisesta soteyhteistyöstä. Nyt kun teidän oma ministerinnekin ehdotti tällaista yhteis-

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

työtä, aiotteko tyrmätä hänenkin ehdotuksensa vai oletteko valmis uudelleen harkitsemaan yhteistyötä tässä suomalaisille kaikista tärkeimmässä asiassa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Onko pääministeri? — Olkaa hyvä, pääministeri Orpo.

16.04 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanoin silloin, kun tätä keskustelua käytiin, että odotamme tämän alivaltiosihteeri Erholan raportin. Saamme siinä tilannekuvan ja suositukset, miten jatketaan. Totesin myös sen, että heti joulutauon jälkeen, kun eduskunta istuu alas, jatkaa työtään, niin silloin hallitus antaa pääministerin ilmoituksen, jolloin aloitamme parlamentaarisen keskustelun tämän työn pohjalta.

Eilen meillä on ollut valtioneuvoston iltakoulu, missä me saimme tämän raportin, ja siinä yhteydessä todettiin, että on hyvä hetki todellakin helmikuulla eduskunnan aloittaa keskustelu ja sen jälkeen voidaan siinä yhteydessä pohtia myös, millä tavalla parlamentaarinen työ kohti seuraavaa kautta aloitetaan. En ole tyrmännyt tätä, vaan kertonut juuri tämän prosessin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraava kysymys, edustaja Pekonen.

16.05 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yli kaksi viikkoa lääkärin vastaanottoa odottaneiden määrä on kääntynyt kasvuun tämän oikeistohallituksen seurauksena. Tämä todellakin selviää siitä Erholan raportista, jossa tämä tilannekuva on meille kaikille nyt avattu. Tämä oikeistohallitus on leikannut perusterveydenhuollosta ja pidentänyt tätä hoitotakuuta kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen. Ja tämän seurauksena nyt sitten entistä harvempi suomalainen pääsee ajoissa lääkäriin.

Terveysongelmat pahenevat ja kustannukset kasvavat. Näin ollen mitään taloudellistaakaan järkeä tässä päätöksessä ei ole ollut. Mutta samaan aikaan kuitenkin yksityiselle sektorille sairaanhoidon Kela-korvauksiin on kaadettu lisää rahaa, vaikka se on tähän asti valunut lähinnä vain hinnankorotuksiin ja kasvaviin voittoihin. Olisinkin nyt, arvoisa puhemies, kysynyt hallitukselta: olisiko nyt se korkea aika siirtää epäonnistuneisiin Kela-korvauksiin käytetyt rahat julkiseen terveydenhuoltoon ja nopeuttaa siten tätä hoitoonpääsyä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen.

16.07 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nimenomaan hoitoonpääsyn nopeudesta kun puhumme, niin syyskuun alusta käynnistyi tämä 65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilu, jossa 65 vuotta täyttäneet seniorikansalaiset voivat päästä yksityiselle yleislääkäriin julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun hinnalla eli 28 eurolla. Tämä on lähtenyt liikkeelle hyvin positiivisissa merkeissä. Olen kertonutkin tämän, että saan sentyyppistä palautetta, että lääkäriin pääsee niin kuin ennen vanhaan, jopa samalle päivälle. Keskimäärin noin neljän päivän päähän tämä aika on löytynyt. Ja tämä on hyvin yhdenvertainen, koska se koskee kaikkia 65 vuotta täyttäneitä. [Krista Kiuru: Yhdenvertaista vai? — Välihuutoja vasemmalta] Siinä myöskin huomioidaan ihan toimeentulotukeen asti hyväksyttäviä menoja. Elikkä siinä ei ole niitä ongelmia, mitä te olette aikaisemmin nostaneet esiin, että se olisi lompakon paksuudesta

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

kiinni. Ei ole. Eli tämä kokeilu on kaikille 65 vuotta täyttäneille. [Aino-Kaisa Pekonen: Entä haja-asutusalueet?] Ensimmäiset merkit ovat olleet sitä, että tämä on hyvin positiivisesti lähtenyt. Eli tähän on sisällytetty myöskin laboratorioskäyntejä, ja siellä hoidetaan tavallisia kansansairauksia, kuten vaikkapa diabetesta. Yleisimpiä diagnooseja ovat olleet verenpainetauti ja sitten tuki- ja liikuntaelinsairaudet. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Minuutin mittaisia puheenvuoroja, kiitos. — Seuraavaksi edustaja Kiuru, Krista.

16.08 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä äskeisessä ministerin puheenvuorossa kuultiin, että se on ihan oikein, että näin voidaan toimia. Tässä Erholan rapsassa tämä asia sanotaan kuitenkin meille vakavammalla muotoilulla. Nimittäin tässä Erholan lopputuloksessa on hyvin painavaa sanottavaa eduskunnalle. Tässä todetaan, että ”pääsytietojen perusteella valtakunnallisesti hieman paremmin kuin ennen...” — ai, väärä lause. [Oikealta: Ohhoh, hupsista! — Naurua] ”Suuri osa väestöstä pääsee terveydenhuollon kiireettömälle vastaanotolle viikon sisällä hoitotarpeen arvioinnista.” Mutta alueelliset erot ovat suuria, ja sen lisäksi tässä rapsassa sanotaan, että lompakon suuruus vaikuttaa siihen, miten päästään hoitoon. [Välihuutoja oikealta]

Minusta se on aika käsittämätöntä, että tästä rapsasta ilmenee, että tosiasiaassa ihmisten tuloerot vaikuttavat niin, että erityisesti alempien tuloluokkien ihmiset pääsevät hoitoon yhä heikommin. Se ei ole naurun asia — se ei ole naurun asia. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Minusta on käsittämätöntä, että oikeisto nauraa ja ilkkuu tälle. [Puhemies: Kysymys?]

Kysynkin, herra pääministeri: pidätekö te sitä oikeana, että Suomessa hoitoon pääsee teidän leikkausten jälkeen niin, että alemman tuloeron ihmiset eivät pääse hoitoon? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt kannattaa pysyä ihan rauhallisena. — Sitten pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.09 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun taas kuulimme kunniamme, on varmaan kohtuullista kertoa myöskin se, että meidän tässä nyt olemme tehneet töitä sen eteen, että saadaan, edustaja Kiuru, se teidän tekemänne sotejärjestelmä toimimaan ja ihmiset pääsemään hoitoon. [Pia Viitanen: Leikkauksilla!] Me ollaan kaksi ja puoli, kohta kolme vuotta tehty töitä sen eteen, että nämä hyvinvointialueet saadaan toimimaan, [Perussuomalaisien ryhmästä: Töitä riittää!] ja Erholan raportti kertoo sen ison kuvan, että palvelut on saatu parempaan suuntaan ja asiat etenevät isossa kuvassa hyvin. [Krista Kiuru: Eli köyhimmät eivät pääse enää hoitoon!] Suomalaisien sosiaali- ja terveyspalvelut eivät ole romahtamassa, vaan tämä käänös on saatu aikaan. Ja kun me saadaan kaikki alueet toimimaan hyvin ja hoitopaikkaa toimimaan, niin sen jälkeen myöskin ne tasa-arvokysymykset tulevat paremmin hoidettua. Mutta tämä vie aikaa. Tämä on osoittautunut paljon haastavammaksi työksi kuin mitä te ikinä silloin kuvittelitte, kun te teitte tätä mallia. [Krista Kiuru: Päinvastoin! — Välihuutoja] Tämä on ollut paljon vaikeampi työ, mutta tämä kääntyy, ja me teemme jokaisen alueen kanssa töitä, niin että löytyy ratkaisut ja joka puolella Suomea hoitoon pääsee. [Puhemies koputtaa] Se on meidän vas-

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

tuullamme, että jokainen suomalainen paikasta huolimatta ja iästä ja lompakosta huolimatta saa tarvittavat ja lakisääteiset palvelut. [Antti Kurvinen: Ei siltä näytä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Minuutin mittaisia vastauksia, kiitos. — Seuraavaksi edustaja Lindén.

16.11 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palataan nyt siihen ydinkysymykseen. Suora lainaus tästä Erholan raportista: ”Yli kaksi viikkoa lääkäri-vastaanottoa odottaneiden määrä on kääntynyt kasvuun (kuvaaja 1), mikä heijastelee muutoksia hoitoon pääsyn määräaikoihin tehdyissä lainsäädäntömuutoksissa.” Eli 27 prosenttia potilaista odotti yli kaksi viikkoa silloin, kun edellisen hallituksen hoitotakuu vaikutti. Nyt se on noussut 42 prosenttiin, melkein puolet ihmisistä odottaa yli kaksi viikkoa. Siihen ei auta se pilotti, joka on menossa yli 65-vuotiaille. Siinä pilotissa on käynyt noin 10 000 henkilöä per kuukausi, kun terveyskeskuksissa käy kuukaudessa 400 000 ihmistä. Eli hallitus voisi kiinnittää huomionsa julkiseen terveydenhuoltoon, joka on meidän lainsäädännöllistä, ja jättää nämä pistemäiset reformit vähemmälle. Ministeri Juuso, milloin te kerrotte meille sen, mitä tässä raportissa lukee, ettekä väitä, että hoitotakuu on parantunut? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Juuso.

16.12 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Kuten sanoin, niin THL:n tilastojen mukaan yli 80 prosenttia saa hoitokontaktin kahden viikon sisällä. [Aki Lindénin välihuuto] Siitä, onko se lääkäri vai hoitaja: myöskin hoitaja voi hoitaa paljon asioita, ei kaikkien tarvitse päästä lääkärille.

Mutta totta kai hallitus parantaa koko ajan. Meidän täytyy muistaa myöskin ne kustannukset. Vuokralääkäribisnes maksoi meille yli 400 miljoonaa heti soteuudistuksen jälkeen. Nyt ollaan tultu puoleen siitä, ja se osoittaa, että siellä hyvinvointialueet ovat säästäneet sen vuokralääkäribisneksen alentumisen verran. He ovat myöskin nyt toteuttaneet näitä digitaalisia vastaanottoja, joiden kautta ihmiset pääsevät hoitoon, omalääkärimallia tuomme, Kela-korvaukset yli 65-vuotiaille — ette kai te väitä, että se on huonontanut hoitotakuuta? Kyllä koko ajan me parannamme ja yritämme tehdä parhaamme, mutta meidän täytyy muistaa myöskin se, että taloudelliset raamit ovat tiukat. Meidän sosiaali- ja terveydenhuoltomenot kasvavat siis miljardilla joka vuosi, ja tähän meillä ei kerta kaikkiaan ole varaa. Meidän täytyy hakea semmoiset toimintatavat, millä me saadaan [Puhemies koputtaa] kustannukset pysymään kurissa ja myöskin kohtuullinen [Puhemies: Aika!] hoitoon pääsy potilaille. [Aki Lindén: Emme me väitä mitään, numerot puhuvat!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä.

16.13 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä avii si huusi tällä viikolla, että torniolainen pariskunta pettyi valinnanvapauskokeiluun, ja alle prosentti lappilaisista on pystynyt hyödyntämään tätä, koska meillä ei yksinkertaisesti sitä palvelutarjontaa ole. STM:n mukaan Suomessa on 500 yleislääkärin tai yleislääketieteen erikoislääkärin paikkaa terveyskeskuksissa täyttämättä. [Vilhelm Junnila: Kuka hyvinvointialuetta johtaa!] Lääkäreistä on pulaa erityisesti itäisillä ja pohjoisilla alueilla, joilla

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

on jouduttu turvautumaan vuokralääkäreihin, ja nämä maksavat maltaita. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan vaje vaikuttaa merkittävästi erityisesti perusterveydenhuollon palvelujen toteuttamiseen, ja henkilövajeen ratkaiseminen edellyttäisikin monenlaisia toimenpiteitä aina koulutuspaikkojen lisäämisestä hyvinvoinnin ja turvallisuuden lisäämiseen. Henkilöstövajeella on heijastusvaikutuksia myös hoitojonojen pidentymiseen. Kysynkin, ministeri Juuso, teiltä: ovatko rajalliset sote-ammattilaisresurssit nyt tällä hetkellä mielestänne tehokkaassa käytössä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Juuso.

16.14 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin täytyy todeta tässäkin se, että tilanne vaihtelee hyvinvointialueesta toiseen. Meillä on edelleen hyvinvointialueita, missä on pulaa henkilöstöstä. Hoitajien koulutuspaikkoja on nostettu. Tällä kaudella olemme nostaneet myöskin lääkäreiden koulutuspaikkoja 70 paikalla. Tosin kestää muutaman vuoden ennen kuin sieltä tuloksia saadaan, ja uskon, että jatkossakin meidän täytyy nostaa lääkäreiden koulutuspaikkoja. Mutta me laskeamme aika paljon tämän omalääkärimallin varaan, että saamme sieltä yksityiseltä puolelta ammatinharjoittajia tai omalääkäreitä toimimaan siellä julkisella puolella. Tämä on se pitkän tähtäimen suunnitelma, ja näen, että tämä, mitä me teemme, on tällä hetkellä se kaikista järkevin, ja ajamme sitä voimakkaasti eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen.

16.15 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä tässä yhteydessä vanhustenhoidon tilanteesta ja vanhustenhoitoon pääsystä. Meillä moni hyvinvointialue on hyvin tiukassa taloudellisessa tilanteessa. Siellä on valitettavasti säästetty leikkaamalla, myös vanhusten ympärivuorokautisen hoidon paikkoja vähentämällä. Tämä on tietysti erittäin harmillinen tilanne. Käytännössä näyttää olevan niin, että entistä huonokuntoisempia ikäihmisiä asuu kotona entistä niukempien kotihoidon resurssien varassa.

Arvoisa puhemies! Mitä hallitus aikoo tehdä varmistaakseen sen, että kenenkään ikäihmisen ei tarvitse odottaa ja jonottaa kuukausitolkulla päästäkseen tarvitsemaansa hoitoon? Miten varmistetaan ylipäätensä se, että kaikilla ikääntyneillä, jotka apua tarvitsevat, on mahdollisuus saada turvallista ja laadukasta hoitoa niin, että kenenkään tässä maassa ei tarvitse pelätä vanhenemista?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso.

16.16 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen sanonut koko ajan, että säästöjä ei voi tehdä sillä tavalla, että palvelun tarjoamisesta tingitään niillä, jotka palveluja tarjoavat. [Krista Kiuru: Oho! — Välihuutoja vasemmalta] Edelleenkin meillä on laatuvaatimukset ja suositukset. Palvelutarpeen arvion selvitykset tehdään tietyn mittariston mukaan, ja se tarkoittaa sitä, että mikäli ihminen tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa, hänen on sitä saatava. Hyvinvointialueiden täytyy se järjestää. Tinkimistä, säästämistä ei voi tehdä sen varjolla, että lakisääteisistä palveluista tingitään. Näin ei voi tehdä, ja olen koko ajan sanonut sitä. [Antti Kurvinen: Oletteko hal-

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

lituksessa ottanut tämän esiin?] Näin ei voi tehdä. Niiden säästöjen, mitä tehdään, täytyy löytyä jostakin muualta kuin siitä, että lakisääteisiä palveluita rajoitetaan. [Timo Heinonen: Onko keskusta tästä eri mieltä?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Siponen.

16.17 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan näistä tärkeistä sote-palveluista, niin apteekit ovat monelle kansalaiselle äärettömän tärkeä paikka, johon turvaudutaan ja josta haetaan apua vaivaan kuin vaivaan. Valitettavasti nyt tämä hallituksen apteekkiuudistus tulee vaarantamaan tämän tärkeän lähipalvelun monelta kansalaiselta. Fimean mukaan jopa yli sata apteekkia on muuttumassa kannattamattomiksi. Erityisesti tämä tulee iskemään ikäihmisiin ja muihin paljon lääkkeitä käyttäviin kansalaisiin. Jopa Suomen huoltovarmuus lääkkeiden osalta on uhattuna. Tätä uudistusta runnetaan läpi välittämättä perustuslakivaliokunnan ja asiantuntijoiden varoitelusta. Lääketaksan leikkaus, nämä verotuksen muutokset ja itsehoitolääkkeitten siirtäminen ruokakauppoihin tulee vaarantamaan erityisesti pienemmät apteekit, joita löytyy kaupunkien lähiöistä, pienistä kunnista, taajamista, eri puolilta Suomea. Ja syvästi ihmettelen, eikö täältä salin oikealta laidalta [Puhemies: Kysymys!] tai siitä ministeriainiosta löydy yhtäkään apteekkien puolustajaa. [Puhemies: Ja kysymys oli mikä?] Viinat pitää saada kotiovelle ja lääkkeet kauppoihin, mutta apteekkeja joutaa lopettaa. [Antti Kurvinen: Aika hyvä kysymys! — Oikealta: Ei ollut kysymystä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kysymys? — No, niin. Ministeri Grahn-Laasonen.

16.18 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisissa apteekeissa tehdään erittäin arvokasta työtä. Se on arvokas lähipalvelu. Hallitus on joutunut kohdistamaan julkisen talouden säästöjä myöskin apteekkikenttään. Tämän sanon hyvin avoimesti, ja lääkesäästöjä on jouduttu tällä hallituskaudella, niin kuin edelliselläkin kaudella, tekemään. Mutta tätä työtä on tehty niin, että maanlaajuisesta apteekkiverkosta pidetään kiinni. Se voi tarkoittaa sitä, että meidän apteekkiverkko ei ole täysin sama kuin se on ollut tähän asti, mutta erityisesti syrjäisemmillä seuduilla on pyritty pitämään huolta siitä, että meillä on valtakunnallinen, maanlaajuinen apteekkiverkko. Tätä uudistusta on tehty tällä filosofialla, mikä on hallitusohjelmaan myöskin kirjoitettu.

Se, miten itse näen myöskin apteekkien tulevaisuuden, on siten, että sen rooli on pikemminkin kasvava, eli apteekit pystyvät auttamaan meidän soten ongelmassa. Valitettava tilanne on se, että meillä on monilta syrjäisemmillä seuduilta terveyspalveluja viimeisten vuosien aikana vähentynyt. Mutta apteekit ovat tärkeitä lähipalveluja, joissa voidaan tänä päivänä tehdä esimerkiksi rokotustoimintaa, ottaa laboratoriokokeita, antaa matalan kynnyksen palvelua ja terveysneuvontaa ja apua kansalaisille. Tätä suuntaa, itse asiassa pohjoismaista suuntaa, mitä muissakin Pohjoismaissa on tehty, haluamme kulkea. Sen lisäksi me olemme tehneet lainsäädäntöä [Puhemies koputtaa] ja korjanneet sitä siihen suuntaan, että apteekkien henkilöstön osaamista [Puhemies: Aika!] voidaan hyödyntää enemmän.

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministereitä koskee tämä minuutti. — Seuraavaksi edustaja Virta.

16.20 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, te sanoitte, että kuulette jälleen kunnianne oppositiolta, mutta en usko, että kuulette. Ehkä meidän sijaan tänne pitäisi tuoda nyt ne lapset, joiden vanhemmilta te olette leikanneet, ehkä se lapsi, jonka sosiaalityöntekijä saa potkut tai uupuu työssään ja jälleen se turvallinen ammattilainen vaihtuu, ehkä ne lapset, joiden vertaistukiryhmä loppuu, kun järjestöiltä leikataan. Vastaisitteko te silloin, että me haluamme vain äideille ja isille töitä? Totta kai, mutta kun toisella kädellä te viette joiltain äideiltä ja isiltä, vaikka sieltä sotealueilta, töitä. Vastaisitteko te, että me tuomme terapiatakuun, jotta te lapset voitte mennä terapiaan, samaan aikaan, kun isä tai äiti ei saa joulun jälkeen katkopaikkaa kuntoutuksesta tai mielenterveyspalveluita? Lasten lapsuus tapahtuu aina aikuisten arjessa. Se raportti osoitti, että aikuissosiaalityöntekijän tilanne on katastrofaalinen, että lastensuojelun tilanne on isoissa haasteissa, ja siksi kysynkin ministeri Juusolta: mitä te lupaatte tehdä, jotta tämä hallitus korjaa ne jäljet, joita nyt nimenomaan vanhempien tukeen, suomalaisten perheiden palveluihin, on aiheutettu sillä, että te ette ajoissa antaneet hyvinvointialueille riittävästi aikaa pitää palvelut [Puhemies koputtaa] kunnossa ja parantaa niitä, koska nyt moni [Puhemies: Kiitoksia!] lapsi maksaa siitä kovaa hintaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.21 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika monta tärkeää lakiuudistusta on jäänyt tekemättä, kun me olemme askarrelleet soteuudistuksen parissa. Lastensuojelulaki on yksi näistä, ja sen tuon eduskuntaan. Ensimmäinen osa on jo eduskunnassa, ainakin lakivaliokunnan käsittelyssä, toinen osa on tulossa, ja tarkoituksena on nimenomaan parantaa sitä työtä, mitä tehdään perheiden kanssa, jotta perheillä olisi paremmat edellytykset ja voimavarat pitää huolta lapsistaan ja näin välttää sijoitukset ja vakavammat toimenpiteet. Kyllä pyrimme vahvasti tähän suuntaan. Lastensuojelulaki on tulossa lausunnolle ensi keväänä. Tällä mennään eteenpäin.

2.2. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden tilanteesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 201/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Myös muilla ryhmillä oli soteen liittyviä, eliikkä otetaan ne nyt tässä. — Liike Nyt, edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.22 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tosiasiaan kuitenkin on, arvoisa hallitus, että terveydenhuolto ja hyvinvointialueet ovat täysin sekaisin tällä hetkellä. Suurin syy on teidän toimimattomuus. Henkilöstön asema on täysin turvaton, eikä lähtökohtiin

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

puututa. Ihmiset saavat joululahjaksi irtisanomisilmoituksen, vaikka hoitoa tarvitsevien määrä kasvaa koko ajan ja hoitojonot pitenevät. Satoja toimipaikkoja suljetaan, eikä asiakkaille osoiteta uusia tiloja. Matkat pitenevät, saatavuus heikkenee ja tuhansia osaavia ammattilaisia jää työttömäksi. 5 500 henkilöä, niin siitä viisisataa irtisanotaan pelkästään Etelä-Karjalassa. Ovatko nämä viisisataa muka turhia työntekijöitä? Eivätkö he ole tärkeässä työssä?

Te sanoitte aiemmin, että ette anna jatkoaikaa alueille. Nyt olette kuitenkin antaneet jatkoaikaa. Nyt on vielä kymmenen aluetta, [Vasemmalta: Lainaosa!] jotka tarvitsevat jatkoaikaa. [Puhemies: Aika!] Meinaatteko antaa heille jatkoaikaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri Ikonen. [Keskustan ryhmästä: Hyvä kysymys! — Antti Kurvinen: Harkimo on ihan oikeassa!]

16.23 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme tällä kaudella lisänneet hyvinvointialueitten rahoitusta joka vuosi. Sitä on lisätty tällä kaudella suhteessa siihen, mistä meidän hallitus lähti liikkeelle, jopa neljällä miljardilla eurolla. Eli olemme pyrkineet vahvistamaan ja — tekemällä erilaisia toimia ihmisten palveluitten turvaamiseksi — turvaamaan sitä palveluitten saatavuutta.

Kuten tässä on keskusteltu tänään, alueitten tilanteet ovat erilaisia, ja se on tärkeää tunnistaa. Meillä on muutama alue, jotka selviävät omilla toimillaan ja jotka eivät lisääikaa tarvitse. [Krista Kiuru: Niin, yksi tai kaksi!] Tänään vein tuonne valtioneuvostoon hallituksen esityksen tällaisesta uudenlaisesta määräraikaista, jolla hyvinvointialueille annetaan vuosi tai kaksi lisääikaa alijäämiensä kattamiseen, mikäli he sitä tarvitsevat ja heillä on realistiset suunnitelmat, joilla he pystyvät sen vuodessa tai kahdessa lisääjalla tekemään. Ja tämän piirissä tulee olemaan kymmenkunta hyvinvointialuetta.

Sitten meillä on joitain alueita, alle kymmenen, joilla on haastavampi tilanne ja joille tämä kahden vuoden lisääika ei riittäisi. Heille tullaan antamaan varmasti vielä enemmän lisääikaa. Nyt on kolmelle alueelle esimerkiksi annettu noin vuoteen 2030 [Puhemies koputtaa] tämän arviointimenettelyn kautta, ja sen mukana tulee myöskin vahvempaa tukea ja toimia.

2.3. Suullinen kysymys terveyspalveluiden kehittämisestä (Mia Laiho kok)

Suullinen kysymys SKT 202/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Myöskin kokoomuksen eduskuntaryhmällä oli tähän aiheeseen liittyvä kysymys. — Edustaja Laiho.

Keskustelu

16.24 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Kokoomus on halunnut viedä sotea suuntaan, jossa jokainen euro käytetään ihmisten hyväksi, [Vasemmalta: Ohhoh!] että ennaltaehkäisy vahvistuu, hoito paranee ja henkilöstön työ helpottuu. Tämä on ainoa kestävä tie so-

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

teen, jossa kaikki lapset, työikäiset, vanhukset ja muut saavat tarvitsemaansa hoitoa ja hoivaa. Ei siis sysätä rahaa rakenteisiin, ylikalliisiin ostoihin tai päällekkäisiin tehottomiin rakenteisiin. Pelkkä raha ei paranna palveluita.

Orpon hallitus on esimerkiksi kääntänyt aiemmat vuokralääkäri-, vuokrahenkilöstökulut merkittävään laskuun. Parannamme palveluja konkreettisilla uudistuksilla: omalääkärimallilla, terapiatakuulla, yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeiluilla, ja digipalveluilla parannetaan hoitopääsyä ja varmistetaan, että apua saa silloin, kun sitä tarvitaan. Hoitoon pääsee hoidon tarpeen arvion perusteella: päivystysasioissa heti, kiireellisissä tarpeen mukaan, hoitotakuun sisällä kiireettömissä [Puhemies: Kysymys!] ja yli 65-vuotiaiden pilotissa jopa samana päivänä. Arvoisa ministeri Juuso, mitä toimia hallitus tekee, että tämä hyvä kehitys jatkuu ja ihmisten rahoja käytetään vaikuttaviin palveluihin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso.

16.26 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten jo aikaisemmin mainitsin, ajamme omalääkärimallia vahvasti eteenpäin. Me satsaamme myöskin digitaaliseen ennakoivaan terveydenhuoltoon, mahdollistamme ennakkollisen terveydenhuollon ainakin sillä tavalla, että asiakas- ja potilastietojärjestelmistä voidaan hakea henkilöt, jotka ovat esimerkiksi diabetesriskissä, ja heille voidaan tarjota apua ennakoivasti ennen kuin itse riski toteutuu, jotta vältämme ne kustannukset ja kärsimykset, mitä potilaille voisi aiheutua, jos he oikeasti sairastavat. Kaikilla tavoilla teknologiaa ja digitalisaatiota viedään eteenpäin. Me ohjaamme myöskin hyvinvointialueita sosiaali- ja terveysministeriön puitteissa hyvin voimakkaasti toteuttamaan uusia toimintatapoja: kotiin vietäviä palveluja, omalääkäreitä myöskin kotihoidon piirissä oleville. On monia eri tapoja, millä palveluita voidaan tuottaa eri tavalla kuin ennen sen vuoksi, että yhteiskunta kehittyy, teknologia kehittyy, digitalisaatio kehittyy, [Puhemies koputtaa] hoitomenetelmät kehittyvät, lääkkeet kehittyvät. Meidän täytyy kaikki nämä huomioida ja ottaa osamme siitä ja yrittää sillä tavalla viedä niitä palveluita mahdollisimman hyvään suuntaan.

2.4. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden rahoitusmallista (Pia Sillanpää ps)

Suullinen kysymys SKT 203/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä perussuomalaisten eduskuntaryhmä, edustaja Sillanpää, sama aihe.

Keskustelu

16.27 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Soteuudistuksesta julkaistiin eilen väliarviointi, jonka ovat laatineet ansioituneet tutkijat. Siinä todettiin, että hyvinvointialueilla laatu ja yhdenvertaisuus ovat parantuneet, samoin sosiaali- ja terveyspalvelujen myöntämiskriteerit sekä palvelujen sisällöt. Palveluiden saatavuus ei myöskään ole valtakunnallisesti

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

heikentynyt, vaikka oppositio levittääkin propagandaa sotepalveluiden romahtamisesta. [Välihuutoja vasemmalta]

Väliarvioinnista käy kuitenkin ilmi useita ongelmia liittyen rahoitusmalliin, ja me perussuomalaiset olemme olleet koko ajan sitä mieltä, että mallia on uudistettava. [Sofia Virta: Kaksi ja puoli vuotta ollut aikaa!] Ongelmana on nyt, ettei rahoitus vastaa alueiden tarpeisiin ja olosuhteisiin, se on epäoikeudenmukainen eikä se sisällä riittäviä kannusteita. [Keskeltä: Aiotteko uudistaa?] Siksi pitäisi siirtyä sellaiseen malliin, jossa hyvinvointialueita ei palkita siitä, että ihmiset sairastavat mahdollisimman paljon, vaan siitä, että edistämme terveyttä ja vähennämme sairastavuutta.

Arvoisa ministeri Ikonen, miten te arvioisitte rahoitusmallin muutostarpeita? [Krista Kiuru: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen.

16.28 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustaja kuvasi hyvin tätä raportin kokonaisuutta. Ajattelen, että jokaisen kannattaa se lukea ja se antaa meille myöskin hyvän kokonaiskuvan siitä, mihin suuntaan hyvinvointialueet ovat liikkuneet. Siellä on tapahtunut paljon hyvää kehitystä, siellä on tehty paljon hyvää työtä, ja se on myöskin meidän tärkeää nähdä, millä tavalla myöskin yhdenvertaisuus palveluissa on parantunut, vaikka siellä edelleenkin epäkohtia on.

Rahoitusmalliin liittyen siellä esitettiin muutamia asioita. Yksi oli tämä alijäämän kattaminen, josta äsken kerroinkin, että olen tänään tuonut esityksen ja hallitus on sen antanut tänne eduskunnan käsittelyyn, eli siihen olemme jo juuri tänään vieneetkin ratkaisun eteenpäin.

Siellä kiinnitettiin huomiota myöskin tähän rahoitusmallin pohjana olevaan diagnoosimalliin. Siitä todettiin, että tutkimuksen perusteella se on itse asiassa paras käytettävissä oleva tapa määrittää tätä tarveperustaa, nämä diagnoositiedot, mutta niiden varmentamiseen liittyy tarpeita. Sitä varten pari viikkoa sitten olen myöskin asettanut kaksi selvityshenkilöä käymään tätä tietopohjan varmentamista läpi. He tekevät työtä helmikuun loppuun asti. Kaksi Itä-Suomen yliopiston professoria käy tarkkaan läpi tämän diagnoosikirjaamiskäytännön. [Puhemies koputtaa]

Lisäksi meillä on käynnissä rahoitusmalliin kolmannen vaiheen uudistus, [Puhemies: Kiitoksia!] ja tätä kokonaisuutta viedään eteenpäin... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.29 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos terveys pettää, niin aika usein on ihmisen arjelta pohja pois, joten ei ihme, miksi sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kansalaisten huolenaihe numero yksi. SDP:lle hoitoonpääsy on tärkeysjärjestyksessä ensimmäinen, ja me haluamme palauttaa luottamuksen sosiaali- ja terveyspalveluihin. On kuitenkin kiistatonta, että hoitoonpääsy lääkärin vastaanotolle on hidastunut. Meillä on tuoretta THL:n tietoa, jonka mukaan terveyskeskuksen lääkärin vastaanotolle kiireettömässä ajassa, kahden viikon sisällä, pääsi tänä syksynä enää alle 60 prosenttia ihmisistä, kun vielä vuosi sitten 80 prosenttia — kiitos hoitotakuulainsäädännön — pääsi lääkärille hoitotakuun piirissä. Pudotus on dramaattinen. Ministeri Juuso, te vastaatte asiasta

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

ja myös siitä, että hoitotakuulainsäädäntö muutettiin ja romutettiin ja rahat vedettiin hyvinvointialueilta pois. Viime kuussa tässä salissa te sanoitte, että rahan laittaminen hyvinvointialueille hoitoonpääsyyn on turhaa ja että edistymme tässä asiassa ilman mitään muutoksia. [Puhemies: Kysymys?] Nyt näiden tilastotietojen valossa — muutatteko lausuntoanne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Juuso.

16.31 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joudun toistuvasti selittämään oppositiolle, minkälaisen lainsäädännön ja rahoitusmallin te olette viime kaudella tehneet. [Vasemmalta: Voi hyvänen aika! — Välihuutoja] Hyvinvointialueiden rahoitus on yleiskatteellista rahoitusta, eli siitä ei ole mahdollista korvamerkitä rahaa yhtään mihinkään. Eli siitä yleiskatteellisesta rahoituksesta, mikä hyvinvointialueille tulee, hyvinvointialueet päättävät itsenäisesti, millä tavalla se käytetään. Ja totta kai totta vie toivon, että se käytetään nimenomaan siihen hoitoonpääsyyn. Hoitotakuuajan pidentyminen mahdollistaa myöskin sen, että hoitoa tarvitsevia ihmisiä voidaan priorisoida, kiireellisimmät tapaukset tietysti ensin ja kiireettömät sitten sen jälkeen. Eli tämä mahdollistaa myöskin sen, että hoito on tehokkaampaa eikä niin, että kaikki pääsevät viikon sisällä, kun osa on sellaisia, mitkä hyvin voisivat odottaa sen kaksi tai kolme viikkoa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Tuppurainen lyhyesti.

16.32 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Juuso, ette te tästä nyt näin helpolla pääse. SDP:n johdolla säädettiin voimaan hoitotakuulaki, [Välihuutoja] jonka voimaan tullessa ihmisten hoitoon pääsy merkittävästi nopeutui ja lähes 80 prosenttia pääsi lääkärin vastaanotolle hoitotakuulain piirissä vielä vuonna 2024, mutta teidän toimienne johdosta hoitotakuulainsäädäntö purettiin [Välihuutoja] ja rahoitus poistettiin hyvinvointialueilta, ja nyt te kehuskelette täällä sillä, että vuokralääkäreiden rahoitus on pienentynyt. [Välihuutoja oikealta] Totta kai se on pienentynyt, kun te olette vähentäneet tämän rahoituksen hyvinvointialueilta, mutta kansalaisten kannalta olennaista on se, että hoitojonot ovat kasvaneet, hoitoon pääsy lääkärin vastaanotolle on hidastunut. [Puhemies: Ja kysymys!] Siitä kantaa Orpon—Purran oikeistohallitus vastuun. Mutta nyt kysymys kuuluu teille, ministeri Juuso: kannatteko te vastuun näistä sanoistanne, että asioissa edistytään ilman mitään muutoksia, vai tunnustatteko te sen, että hoitoon pääsy lääkärin vastaanotolle on toimienne johdosta hidastunut? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Juuso. Vai kumpi ottaa? — Pääministeri, olkaa hyvä.

16.33 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä ansaitsee laajemman vastauksen. Kun te nyt otatte tämän hoitoon pääsyn sieltä yhdeksi tikunnokka-asiaksi, niin ensin kannattaa katsoa sitä, että raportti kertoo sen, että nämä hoitoon pääsy ja palvelut ovat suunnilleen samalla tasolla kuin ne olivat ennen tätä uudistusta [Vasemmalta: Eivät ole!] ja usealla alueella mennään oikeaan suuntaan. On alu-

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

eellisiä eroja, ja kyllä, lääkärivastaanotolle ajat ovat pidentyneet jonkun verran, mutta isossa kuvassa suomalaisten terveyspalvelut ovat suunnilleen samalla tasolla kuin ennen.

Ja nyt kun te moittitte niin kovasti, niin siihen on pakko sanoa jälleen kerran se, että me saimme käteemme juuri synnytetyn, [Krista Kiurun välihuuto] teidän tekemänne hyvinvointialuemallin epäonnistuneine rahoitusmalleineen. Sen kimpussa me olemme tehneet töitä. Ja jos te täällä syyttelette, mielestäni lähdetään siitä, että tämä on teidän mallinne, jota te illasta, päivästä toiseen vaaditte meitä korjaamaan. [Välihuutoja — Keskeltä: Onko teillä uusi malli?] Päivästä toiseen vaaditte meitä korjaamaan ja syytätte siitä, että tämä ei toimi, mutta se menee parempaan suuntaan. Kovalla työllä tämä malli menee eteenpäin, [Puhemies koputtaa] asiat menevät parempaan suuntaan. [Puhemies: Aika!] Useampi hyvinvointialue on jo erittäin hyvässä jamassa, mutta on niitä, joilla on vaikeuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, tämä aihe varmasti jatkuu vielä pitkään, pitkään tänäänkin ja ensi vuonna. [Naurua] — Mutta vielä edustaja Marttila, olkaa hyvä.

16.34 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eihän se ole menossa parempaan suuntaan, kun lääkärille ei pääse, mutta ministeri Juuso sen totesi, että hallitus on askarrellut soteasioiden parissa. Sakset käsissä -askartelu ei nyt auta. Omalääkärimalli ei auta, jos lääkäriä joutuu odottamaan kolme kuukautta. [Välihuutoja oikealta]

Hallitus on leikkauksillaan nakertanut ennätyksellisellä tavalla ihmisten arjen turvallisuudentunnetta. Te olette rajusti lisänneet lapsiperheiden köyhyyttä ja parhaillaan olette leikkaamassa vielä viimesijaisesta sosiaaliturvastakin. Kansalaisten huoli terveyspalvelujen tilasta on varsin perusteltu.

Arvoisa pääministeri, te itse lupasitte, ettei keneltäkään vaadita mahdottomuuksia. Meidän mielestämme on kohtuutonta odottaa ensimmäistä lääkärikäyntiä joulukuusta maaliskuulle. [Tere Sammallahti: Ei joudu!] Mitä te, pääministeri, sanotte näille ihmisille, jotka odottavat hoitoonpääsyä jopa kolme kuukautta, pitkälle ensi vuoteen? Onko tämä teidän vahva ja välittävä Suomenne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kuka ottaa? — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.36 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin haastaa meitä myöskin ajattelemaan uudella tavalla näiden palveluiden saamista. [Veronika Honkasalon välihuuto] — No, siellä sanottiin GerBiili. Muun muassa se on erittäin hyvä tapa tuoda liikkuvia palveluita ikäihmisten luo, jos tarvitaan. Erittäin hyvä, että nostitte sen täällä esiin. Kanta-Hämeessä on tällainen palvelu.

Täällä on mainittu tänään digitaaliset palvelut. Jos me ajattelemme digiklinikkaa, kun tänään on puhuttu siitä, pääseekö lääkäriin kahdessa viikossa, niin meillä on alueita, joilla digiklinikalle tulee satoja yhteydenottoja päivässä. Niihin saattaa saada noin kymmenessä minuutissa vastauksen, ja noin 60 prosenttia näistä yhteydenotoista saa vastauksen ja ratkaisun myöskin siinä puhelun aikana.

Haastan meitä: Ajatellaan rohkeasti uudella tavalla sitä, miten me voimme turvata näitä palveluita. Tyydymmekö me siihen kahteen viikkoon, vai voimmeko ajatella, [Välihuutoja vasemmalta] että odotamme saavamme palveluita tällä uudella tavalla? Tai tämä Kela-

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

korvaus, jota ministeri Grahn-Laasonen täällä on hyvin kuvannut: otetaan myöskin muiden sektoreiden osaamista hyötykäyttöön ja mahdollistetaan se lääkäriinpääsy todellakin vielä nopeammin, jos meillä [Puhemies koputtaa] julkisella puolella on haasteita. — Kiitos.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys etätyön tulevaisuudesta valtionhallinnossa (Hanna Räsänen kesk) Suullinen kysymys SKT 204/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään seuraavaan, keskustan kysymykseen. — Edustaja Räsänen, Hanna.

Keskustelu

16.37 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy kyllä todeta, että tässä maassa on kaikkien aikojen keskittäjähallitus. Palvelut keskitetään, ja totta kai kun palvelut keskittyvät, niin ihmiset joutuvat sitten muuttamaan palveluiden perässä kasvukeskukseen.

Tiedätkö, että myös etätyön vaikeuttaminen on keskittämistä? Mahdollisuus etätyöhön on tätä päivää, ja ennen kaikkea mahdollisuus etätyöhön on tulevaisuutta. Ennen kaikkea valtiovarainministeri Purrahan on julkisestikin tyrmännyt etätyön, ja ehkä syy onkin siksi, että se vaikeuttaisi keskittämisaikeita. Toki on totta, että ihan jokaiseen työtehtävään etätyö ei istu, mutta todella moneen se kyllä käy. Keskustan mielestä etätyötä tulisi laajentaa ennen kaikkea valtionhallinnon tehtäviin, eikä supistaa sitä niin kuin hallitus tekee. Se antaisi esimerkiksi asiantuntijoille vapauden valita asuinpaikka. Ja eikös tämä, hyvä hallitus, ole vapaa maa? Kysynkin pääministeriltä: mitä ihmettä teillä on etätyötä vastaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.38 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eihän meillä ole mitään etätyötä vastaan, mutta sehän on täysin työpaikasta ja työtehtävästä kiinni, mihin se sopii ja mihin ei. Mielestäni on aivan kohtuullista työnantajalta ja myös valtiotyönantajalta edellyttää jotakin määriä, kuinka paljon pitää olla paikalla omalla työpaikalla. Minusta se on maalaisjärjen mukaista. Et sinä voi olla pelkästään etätöissä, tai on varmasti sellaisiakin tehtäviä, mutta valtionhallinnossa, jota itsekin aika laajalla kokemuksella olen katsonut, kyllä valtaosa työtehtävistä on sellaisia, että minusta se vaatii myös läsnäoloa.

En oikein ymmärrä, mikä tässä on ongelma. Valtiotyönantaja siinä kuin muutkin työnantajat määrittelee sen, kuinka paljon kussakin työtehtävässä voi olla etänä ja kuinka paljon pitää olla läsnä. Esimerkiksi tässä kun yhden valtion laitoksen osalta nousi kohu siitä, että edellytettiin ja ajateltiin, että olisi yhtenä päivänä viikossa, [Oikealta: Huhhuh!] niin kyllä minä olen aivan samaa mieltä. Minusta on täysi oikeus työnantajalla määritellä esi-

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

merkiksi tällainen. [Puhemies koputtaa] En ymmärrä tätä, että me olisimme etätyövastaisia. [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää tästä aiheesta lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Räsänen, Hanna, jatkaa.

16.39 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asia on myös niin, että monesti on perheitä, joissa toisella puolisoilla on semmoinen työ, mitä täytyy tehdä läsnä, mutta sitten sen toisen puolison työ voisi olla etänä. Tämä on todella tärkeää myös koko Suomen ja meidän aluekehityksen kannalta. Suomi eriytyy todella pelottavaa vauhtia. Me jakaannumme kahtia tai kolmii, ja keskikokoiset tai pienemmät kunnat ovat erityisissä vaikeuksissa nyt, koska tämä valtionosuusuudistus, mikä oli teidän hallitusohjelmassa, kaatui. Hallitus itse kaatoi sen uudistuksen. Tästä johtuu taas se, että kunnat eivät kohta pysty tuottamaan niitä peruspalveluita, mitä niille kuuluu, sivistystä ja koulutusta ja kaikkia niitä arjessa näkyviä asioita, ja tämä entisestään eriyttää Suomea. Pääministeri hyvä, ihmiset ansaitsevat vastauksia. Miksi te jaatte Suomen kahtia? [Oikealta: Mitä? — Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.40 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en nyt ymmärrä tätä kysymyksenasettelua yhtään. Kysymys on siitä, että on työpaikkoja, ja sitten on työtehtäviä, ja jokainen työtehtävä katsotaan, miten se tulee mahdollisimman hyvin ja laadukkaasti hoidettua. Joissakin tehtävissä voi olla hyvin perusteltua tai jollekin henkilölle voi sopia, että sitä tehdään paljonkin etänä, ja toiset ovat sellaista, mikä vaatii läsnäoloa. Ei tällä ole mitään tekemistä maan kahtia jakamisen kanssa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Tämä on normaalia tämän päivän työelämää.

Mutta ymmärrän sen näkökulman, jos oikein yritän ymmärtää, että te mietitte sitä, että pidetään Suomea enemmän asuttuna, jos on mahdollista tehdä enemmän etätöitä. Kyllä, se on hieno asia, mutta se ei voi olla määrittelevä sen työtehtävän kannalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen.

16.41 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olette, hallitus, leikanneet kaksi miljardia euroa sosiaali- ja terveystalvikuista, [Välihuutoja oikealta] ja sen myötä lähipalveluita on jouduttu reilusti keskittämään tuolla hyvinvointialueilla. Nyt täällä salissa on vielä apteekkiuudistus käsiteltävänä, ja sanoitte, ministeri Grahn-Laa-sonen, että apteekit ovat tärkeä osa terveydenhuoltoa, että niiden tehtävät voisivat laajen- taa ja että ne ovat edelleen lähellä ihmistä, mutta kun tämän uudistuksen myötä reilusti yli sata apteekkia joutuu sulkemaan ovensa. [Pia Sillanpää: Ei pidä paikkaansa!] Tämähän ei todellakaan ole ainoastaan pienten paikkakuntien ongelma, vaan myös kasvukeskuksissa, lähiöissä, apteekkeja joudutaan sulkemaan, ja ne matkat voivat olla täällä kaupunkiseudul- lakin ihan yhtä pitkät kuin siellä maaseudulla sinne apteekkeihin. Tämä taas vie hoitoa pi- demmäksi, koska apteekit ovat osa terveydenhuoltoa, [Puhemies: Kysymys!] ja kaikki tämä kasvattaa sotepalveluiden kustannuksia. [Puhemies: Kysymys!]

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

Millä tavalla ajattelette, että tämä apteekkiuudistus muka parantaa hoitoonpääsyä ja terveydenhuollon tilannetta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.42 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi ratkaisu sille, miten apteekit voivat parantaa ihmisten terveystalouden saatavuutta, on esimerkiksi se, että tämä hallitus mahdollisti rokotusoikeuden apteekkien henkilöstölle, ja se, että me teemme parhaillaan, ja olemme jo tehneet, sellaista lainsäädäntöä, joka mahdollistaa apteekkien henkilöstön ammattitaidon paremman hyödyntämisen, että pystytään tekemään järkevämpää työnjakoa, hyödyntämään apteekkien osaamista, ratkaisemaan näitä meidän soten ongelmia.

No sitten on kokonaan toinen asia tämän meidän julkisen talouden valtavat paineet ja sinne kohdistuvat säästötoimet, joihin myöskin tämä apteekkitalouden kokonaisuudistus liittyy. Mutta tätä uudistusta ja näitä valtavia julkisen talouden paineita on pyritty ratkomaan ja hoitamaan kuitenkin tavalla, joka turvaa meidän maanlaajuisen apteekkiverkon, ja mielestäni se on näillä taloudellisilla reunaehdoilla onnistunut. Meillä tulee olemaan maanlaajuinen apteekkiverkko tästä eteenkinpäin. Se on se lähipalvelu siellä ihmisiä lähellä, sieltä saa laadukasta terveysneuvontaa maan parhailta asiantuntijoilta. Mielestäni pitäisi myöskin yrittää vaalia täällä luottamusta tähän järjestelmään eikä pyrkiä rapauttamaan sitä kertomalla sellaisia asioita, jotka eivät [Puhemies koputtaa] täysin kyllä pidä paikkaansa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.44 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että terveystaloutta kehitetään myös tänne verkon puolelle, mutta tärkeintä tietenkin on saada lääkäri ja potilas kohtaamaan henkilökohtaisesti. Mutta yksi ulottuvuus on jäänyt mielestäni Suomessa liian vähälle. Jotta nämä terveystaloudet toimisivat moitteettomasti, niin kysynkin nyt hallituksen vastaavalta ministeriltä, kun näitä valokuituverkkoja on rakennettu tähän maahan, moni kunta omalla rahallaan, mutta on myös markkinaehtoisesti rakennettu, totta kai, mutta nyt monessa maaseutukunnassa esimerkiksi tiedon siirtyminen nopeasti vaikka keskussairaalaan tai muuhun terveystalouduspisteeseen on vaikeaa, kun ei ole valokuituverkkoja: miten olette panostaneet näitten valokuituverkkojen kehittämiseen tai rakentamiseen maakunnissa? Ilman niitä tulevina vuosina terveystaloudet eivät pelaa lainkaan, koska se valokuituverkko puuttuu. [Anne Kalmari: Miksi lopetitte laajakaistatuen? Miksi lopetitte? — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

16.44 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin toteaisin sen, että meillähan nettiyhteydet rakentuvat markkinaehtoisesti ja meillä on edelleen yksi Euroopan parhaimmista kattavuuksista. [Antti Kurvinen: Kaikki on hyvin, niinkö?] Niihin ongelmiin, joita yhteyksissä havaitaan, puuttuu nimenomaan Traficom, eli tässä on kyse viranomaisvalvonnasta, viranomaistehtävistä. Siellä on tehty jatkuvasti nyt uusia mittauksia, ja operaattoreita on vaadittu puuttumaan hyvinkin nopealla aikataululla, korjaamaan näitä ongelmia.

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

Jos puhutaan sitten valokuidusta ja muista mahdollisista, [Anne Kalmari: Heikoin verkko Euroopassa!] joita halutaan tukea, niin meillä on olemassa EU:sta edelleen maa- ja metsätalousministeriön kautta pieniä tukia. Tällä hetkellä tieteenkin katsomme tämmöisellä suuremmalla, turvallisuutta ja uutta talouskasvua suuremmalla hankkeella sitä, kuinka me erilaisilla järjestelmillä voimme rakentaa Suomen yhteyksiä paremmiksi. Eli tietysti Suomen kaikki tietoverkot pitää saada paremmin toimimaan, mutta me olemme jo varsin hyvässä tilanteessa. Suomi on kuitenkin se maa, jossa 6G on syntynyt, ja meidän kannattaa nimenomaan hehkuttaa myöskin sitä puolta, että tätä me jatkamme ja tätä kokonaisuutta rakennamme, [Hälinää — Välihuutoja] työtä ja talouskasvua ja turvallisuutta. — Kiitos.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys toimeentulotukea koskevista leikkauksista (Oras Tynkkynen vihr)

Suullinen kysymys SKT 205/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Tynkkynen.

Keskustelu

16.46 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus on leikannut kaksin käsin suomalaisten perusturvasta, kuten työttömyysturvasta, opintotuesta ja asumistuesta, mikä on sysännyt yli 30 000 lasta köyhyyteen. Kun sosiaali- ja terveysministeriö taannoin arvioi näiden sosiaaliturvaleikkausten vaikutuksia, niin se lohdutti suomalaisia näin: ”Toimeentulotuki kompensoi muutosten vaikutuksia pienituloisimmilla henkilöillä.” Mutta nyt te leikkaatte siitakin, ja rajusti leikkaattekin. Te leikkaatte toimeentulotuen perusosaa, te poistatte suojaosan myös toimeentulotuesta, ja te kuritatte lisää niitä ihmisiä, jotka syystä tai toisesta eivät voi hakea kokoaikaista työtä. Tämä linja lisää köyhyyttä ja kurjuutta, ja tämä linja lisää luottamuksen puutetta ja heikentää tulevaisuuskasvua. Siksi on paikallaan kysyä hallitukselta: tämäkö on teidän joululahjanne köyhille suomalaisille perheille? [Vasemmalta: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Grahn-Laasonen.

16.47 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimeentulotuen tarkoitus on turvata viimesijainen, välttämätön toimeentulo ja huolenpito niille, jotka eivät kykene sitä hankkimaan. Toimeentulotuen kokonaisuudistus, joka on tässä salissa käsittelyssä, pyrkii ehkäisemään pitkittyvää toimeentulotuen varaan jäämistä ja pyrkii ehkäisemään erityisesti nuorten syrjäytymistä. Se myös ohjaa toimeentulotuelta ensisijaisille etuuksille, ja kyllä se on myöskin kannusteita ja velvoitteita lisäävä uudistus, koska se nimenomainen tarkoitus tällä etuudella, toimeentulotuella, on se, että se on niihin tilanteisiin, joissa ei kykene huolehtimaan itse omasta tai perheen elatuksesta.

Siihen, miksi näitä uudistuksia tehdään, on oikeastaan kaksi syytä: toinen on se, että pyrimme tekemään aina työnteon kannattavaksi ja edistämään työllisyyttä, ja toinen syy on

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

julkisen talouden isot paineet, joista valitettavan hyvin tässä salissa kyllä tiedetään. [Mia-petra Kumpula-Natri: Viimesijainen keino! — Aino-Kaisa Pekonen: Säästötoimi!]

Tämän toimeentulotukiuudistuksen keskeinen päämäärä on se, että meillä olisi vähemmän ihmisiä tulevaisuudessa viimesijaisen varassa ja saataisiin enemmän ihmisiä ensisijaisten etuuksien piiriin — ensisijaisesti tietysti työllistymään, mutta myös ensisijaisten etuuksien piiriin — koska silloin he ovat myöskin palvelujen piirissä.

2.7. Suullinen kysymys toimeentulotukea koskevista leikkauksista (Jessi Jokelainen vas)

Suullinen kysymys SKT 206/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Myöskin vasemmistoliiton eduskuntaryhmällä on samasta aiheesta kysymys. — Edustaja Jokelainen.

Keskustelu

16.48 **Jessi Jokelainen vas:** Arvoisa puhemies! Toimeentulotuki on viimesijainen tuki, eli tuensaajalla ei saa olla varallisuutta, säästöjä eikä säännöllisiä tuloja. Sitä siis saavat ihmiset, jotka ovat taloudellisesti äärimmäisen heikossa asemassa ja joista moni on paitsi laaja-alaisten sote-palveluiden tarpeessa myös aivan muuta kuin työkykyinen kokoaikatyöhön.

Hallitus on itse lisännyt toimeentulotuen tarvitsijoiden määrää sosiaaliturvaleikkauksillaan, ja nyt vielä viimesijaisen tuen leikkauksilla tavoitellaan 74 miljoonan euron säästöjä. Jatkossa siis yksin asuva toimeentulotuen saaja voi joutua maksamaan ruokansa, laskunsa ja lääkkeensä alle 300 eurolla kuukaudessa — tämä siis tilanteessa, jossa hallitus on korottanut lääkkeiden arvonlisäveroa, ja tilanteessa, jossa Suomi on jo valmiiksi saanut huomautuksia perusturvan riittämättömästä tasosta.

Arvoisa pääministeri Orpo, ikivihreän sanonnan mukaan sanojen ja tekojen ollessa ristiriidassa on uskottava tekoja, ja niinhän te omien sanojennekin mukaan hallituksessa puhutte, teoin. Millä konkreettisilla keinoilla te siis aiotte luoda toivoa suomalaisille, kun kauniiden sanojenne höysteeksi keksitte jatkuvasti uusia rangaistuksia ihmisille, jotka jo kärsivät hallituksen tekojen ja valintojen seurauksista?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen.

16.49 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Ensinnäkin, arvoisa puhemies, lääkkeet katetaan toimeentulotuesta, mikäli muuta toimeentuloa tai varallisuutta ei ole näiden lääkkeiden saamiseen, eli se on Suomessa turvattu jokaiselle, välttämättömät lääkkeet.

Sitten tästä toimeentulotuen uudistamisesta: Toivon, että saisin sen ymmärryksen läpi, mikä tässä on päällimmäinen päämäärä. Se on se, että siltä viimesijaiselta toimeentulotuelta pääsisivät ihmiset pois, ensisijaisesti työhön, osallisuuteen tässä yhteiskunnassa, mutta mikäli se ei ole mahdollista, niin ensisijaisille etuuksille, minkä jälkeen ihmiset ovat

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

myös palvelujen piirissä. Kuvaan, mitä se esimerkiksi tarkoittaa: toimeentulotuen sijaan työttömyysturvan piiriin, jolloin ihminen saa korkeampaa perusturvaetuutta mutta myöskin työllisyyttä edistäviä palveluja [Vasemmalta: Ei ole!] ja apua ongelmiansa juurisyihin voidakseen työllistyä ja päästä jaloilleen ja huolehtia omasta elatuksestaan ja perheensä elatuksesta. [Pia Lohikoski: Tehän poistitte suojaosan!] Tämä on se pyrkimys tässä.

Samoin esimerkiksi nuorten kohdalla pyritään siihen, että meille ei syntyisi sukupolvea nuoria ihmisiä, jotka ovat pelkän viimesijaisen toimeentulotuen varassa, vaan että heitä ohjattaisiin opiskelemaan, [Puhemies koputtaa] että heille tarjottaisiin kesätöitä, että olisi joi-tain vaihtoehtoja [Puhemies: Kiitoksia!] sille viimesijaiselle tuelle. [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-paini-ketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Harjanne.

16.51 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen ison linjan verotukseen ja sosiaaliturvaan voisi tiivistää aika suoraan, että köyhille keppiä ja rikkaille porkkanaa. [Vasemmalta: Näin on!] Siitä tässä on kyse, ja se on se linja, jonka te olette valinneet, ja se sitten erilaisilla sanankänteillä tässä kuvataan — ja ei se mitään, te olette vallassa oleva hallitus, se on teidän valintanne.

Mutta kun katsoo tätä epävarmaa maailmaa, näitä ulkoisia tekijöitä ja muita, mihin me ei ehkä voida vaikuttaa, niin tässä maailmassa minä luulen, että tämä linja, joka koettelee monen oikeudenmukaisuudentuntoa, on aika iso osa sitä näkymätöntä jarrua, joka tätä maata pidättelee tällä hetkellä. Kysyisin pääministeri Orpolta: mikä on nyt se viesti, miltä näyttää pääministeri Orpon hallituksen ajatus sellaisesta hyvinvointivalttiosta, joka kannattelee kaikkia ja luo toivoa ja tuo sen turvan tällaiseen maailmaan, joka sitä aika vahvasti haas-taa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.52 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan täysin tavoitteen siitä, että meillä on laaja hyvinvointiyhteiskunta, joka kannattelee, jossa ihmisil-lä on töitä ja toimeentuloa, jossa meillä on niin korkeata osaamista, menestyviä yrityksiä, työpaikkoja, turvaa ja niin vahva Suomi, että se pystyy huolehtimaan myöskin heikoim-mistaan. Mitään muuta tavoitetta meidän työllämme ei ole. Meidän hallituksemme strate-gia ja ajatus on luoda Suomeen työllisyyttä, saada aikaan investointeja, laittaa kilpailuky-kyä kuntoon, saada ihmisille, niille perheiden isille ja äideille töitä, jotta he voivat huoleh-tia niistä lapsistaan ja jotta meillä on varaa tosiaankin heikoimmista huolehtimiseen ja säi-lyttää tämä hieno hyvinvointiyhteiskunta palveluineen.

Mutta me olemme erittäin vaikeassa maailmanajassa. Suomi kärsii eniten tästä geopo-liittisesta tilanteesta, Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa. Suomi kärsii eniten. Se vaikut-taa meidän talouden kasvuun. Se vaikuttaa ihmisten mielialaan. Tämä kaikki yhdessä sen kanssa, [Puhemies koputtaa] että meillä on raskas perintö velkaantumisessa, johtaa siihen, että me joudumme säästämään, [Välihuutoja] ja totta kai se säästäminen on [Puhemies: Ai-ka!] jostain pois.

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

16.53 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Se syventää köyhyyttä entisestään.” Näin kommentoi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Jussi Tervola tätä teidän ajamaanne toimeentulotukiudistusta. Ylessä asia kiteytettiin näin: ”Käytännössä ne, jotka ovat köyhiä jo nyt, köyhtyvät arvion mukaan lisää.” Te perustelette sitä jälleen kerran talouden vaikealla tilanteella, että tarvitaan säästöjä.

Mutta kansalaisille on hyvä tehdä selväksi, mihin teillä on varaa. Teillä on varaa keventää minun kaltaisten suurituloisten ihmisten verotusta, mutta niiltä kaikkein köyhimmiltä ja kaikkein heikoimmilta suomalaisilta teidän pitää hakea niitä säästöjä. [Vasemmalta: Kyllä, just näin!] Miten ihmeessä, hyvä hallitus, te perustelette tämän arvovalinnan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen.

16.54 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin puolustan Suomen hyvinvointivaltiota. Meillä on erittäin vahvat turvaverkot Suomessa myöskin tämän jälkeen, ja edelleen vuonna 2025 ja tästä eteenpäin. Suomi on sijoittunut EU-maiden kärkipäähän, kun mitataan, kuinka paljon julkisia varoja käytetään sosiaalietuuksiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Meillä on jatkossakin erittäin vahvat, hyvät turvaverkot, ja pikemminkin pyrimme siihen, että ohjaamme ihmisiä palvelujen piiriin ja ennen kaikkea sinne työelämään ja opiskeluihin ja pääsemään eroon siitä hankalasta elämäntilanteesta, joka vie ihmisen viimesijaisen toimeentulotuen varaan ja jonka tarkoituskin on olla väliaikaista. Pitää pyrkiä auttamaan ihmisiä eteenpäin elämässä.

No, sitten toinen asia on se, miten saadaan tämä Suomen talous nousuun, jotta meillä on varaa tähän meidän hyvinvointiyhteiskuntaan myöskin tulevaisuudessa, ja se on se työllisyys ja työpaikat, työn tekemisen kannusteet. Sen takia hallitus keventää työn verotusta ja pyrkii tekemään työstä entistä kannattavampaa, että jatkossa työtä tehtäisiin enemmän, että työpaikkoja voisi syntyä Suomessa lisää, [Välihuutoja] koska se tuo myöskin verotuloja pitkällä tähtäimellä tähän maahan. [Puhemies koputtaa — Puhemies: Kiitoksia! Aika!] No, tässä pääasiat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä edustaja Jokelainen.

16.55 Jessi Jokelainen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun hallitukselta selvästi puuttuu inhimillinen näkökulma, vaikka puhutaan ihmisiä ja ihmisten toimeentuloa koskettavista heikennyksistä, niin otetaan sitten puhtaasti taloudellinen katsantokanta-asia. Monessakin asiassa olette tällä hallituskaudella leikanneet silmittömästi sieltä täältä, koska ajat ovat kovet, ja hallitus pyrkii säästämään sieltäkin, missä säästettävää ei ole. Mutta silti olette valmiita laittamaan toimeentulotuen leikkausten yhteydessä 17 miljoonaa euroa byrokratiaan — ja tämä samaan aikaan kaikista rikkaimmille annettavien veronalennusten kanssa.

Että miten se nyt on, arvoisa pääministeri Orpo: mihin hallituksenne perustaa vakaan uskomuksen siitä, että köyhien lyömiseen käytettävät rahasummat muuttuvat maagisesti työpaikoiksi ja hyvinvoinniksi?

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.56 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tämä kaipaa tarkennusta, mihin lukuun tässä viitattiin. Mikäli sillä esimerkiksi tarkoitettiin sitä, että pyritään tuomaan palveluja, joilla autetaan ihmisiä eteenpäin: [Aino-Kaisa Pekonen: Mitä palveluita te olette tuomassa?] Esimerkiksi Kansaneläkelaitos ja meidän työllisyysviranomaiset palvelevat ihmisiä, auttavat eteenpäin näistä hankalista elämäntilanteista. Korostan ja toistan vielä sitä, että toimeentulotukiuudistuksen keskeinen tavoite on se, että ihmiset eivät jäisi pitkäksi aikaa loukkuun sinne viimesijaiselle turvalle, mikä aina kuitenkin on hyvin hankala elämäntilanne, väistämättä. Ei ole yhtään varaa mihinkään ylimääräiseen. Me pyritään pikemminkin siihen, että ihmiset hakeutuisivat ensisijaisille etuuksille, jolloin heillä on myöskin työnhaun mahdollisuudet, palvelut ja velvoitteet, että pääsisi elämässä eteenpäin, että olisi mahdollisuus työllistyä. Tähän hallitus pyrkii. [Pia Lohikoski: Sitä te ette kuitenkaan tee!] Ei se ole mitään pahantahtoisuutta, että ihmisille pyritään tarjoamaan palveluja ja että heitä myöskin velvoitetaan työnhakuun, koska se kestävä tapa vähentää lapsiperheköyhyyttä on se, että vanhemmat työllistyvät. Se, että ihminen pääsee köyhyysloukusta, työllistyy, on se meidän tavoite, vaikka minä tiedän, että me eletään nyt [Puhemies: Aika!] erittäin vaikeata taloudellista aikaa ja työllisyyttä pitää pystyä vahvistamaan monin uudistuksin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys Venäjän jäädytettyjen varojen käytöstä (Eva Biaudet r)

Suullinen kysymys SKT 207/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kahdelle ryhmälle vielä kysymys ja vastaus. — Ruotsalainen eduskuntaryhmä, edustaja Biaudet.

Keskustelu

16.57 Eva Biaudet r: Ärade talman! Jag byter lite tema till EU-frågor.

EU står just nu inför ett betydande vägskäl. Unionen behöver fatta beslut med långsiktiga konsekvenser både för medlemsstaterna och för hela Europas trygghet, också för politiken och den ekonomiska utvecklingen.

Arvoisa puhemies! Tuleva EU-huippukokous on poikkeuksellisen merkittävä. Sitä on jo etukäteen monesti kuvattu yhdeksi tärkeimmäksi kokoukseksi pitkään aikaan. Esillä on Ukrainan tuen jatkon turvaaminen ja jäädytettyjen Venäjän varojen käyttöönotto Ukrainan hyväksi. Nämä kysymykset ja niistä yhdessä nyt päättäminen ovat keskeisiä myös EU:n yhtenäisyyden ja meidän roolimme vuoksi kansainvälisen oikeuden ja demokratian puolustajina. Arvoisa pääministeri, kysyisinkin: Miten pääministeri arvioi EU-huippukokouksen tarjoamia mahdollisuuksia onnistua? Saammeko vihdoinkin päätöksiä jäädytettyjen varojen käytöstä? [Mika Lintilä: Hyvä kysymys!]

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo.

16.58 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos erinomaisten tärkeästä kysymyksestä. Todellakin ensi torstaina ja perjantaina on EU-huippukous, ja pöydällä on jättiläismäinen asia: Ukrainan tukeminen niin, että hyödynnetään näitä venäläisten jäädytettyjä varoja, jotka ovat talletettuina Eurooppaan. Mikään ei ole oikeudenmukaisempaa kuin se, että käytetään venäläisten varoja siihen, että tuetaan Ukrainaa, jota Venäjä on pommittanut ja tuhonnut kohta neljä vuotta.

Tällä hetkellä ratkaisu on hyvin lähellä. Mielestäni on kaikki edellytykset tehdä päätös — olisi ollut jo aikaisemmin. Nyt on kaikki edellytykset tehdä päätös. Nyt tarvitaan vahvaa tahtoa. Tämä on Belgialle vaikea kysymys, koska nämä varat ovat Belgiassa, mutta me muut ja komissio olemme tehneet töitä sen eteen, että kaikki Belgian huolet on pyritty saamaan pois pöydältä. Nyt tarvitaan eurooppalaista yhtenäisyyttä, koska se vaihtoehto on mielestäni karmaiseva. Jos me emme pysty tästä päättämään, niin se on sekä Euroopalle noloa, häpeällistä lähestulkoon, jos me emme pysty tätä ratkaisua tekemään, että se on riemun päivä jossakin muualla. Siksi Suomi tekee kaikkensa, [Puhemies koputtaa] että ratkaisu saadaan aikaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.9. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden kehittämisestä (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 208/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä. — Edustaja Tanus.

Keskustelu

17.00 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Meille kristillisdemokraateille on tärkeää, että asuinpaikasta riippumatta kaikille turvataan laadukkaat ja helposti saavutettavat sosiaali- ja terveyspalvelut. [Välihuutoja vasemmalta] Tämän tavoitteen tulee jatkossakin ohjata päätöksentekoa. Tällä viikolla julkaistiin tuo hyvinvointialueuudistuksen väliarviointi, johon täällä jo aiemmin viitattiin. Sen laati siis kymmenen alan kokenutta asiantuntijaa alivaltiosihteeri Erholan johdolla. Raportissa esitetään seitsemän lyhyen aikavälin ja neljä pitkän aikavälin suositusta. Tällaisia ovat muun muassa: vahvistetaan yli vaalikausien kestäväää suunnitelmallisuutta palvelujärjestelmän uudistamiseksi, arvioidaan kansallisesti hyvinvointialuerakenne ja myös alueiden määrä ja jatketaan julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman määrittämistä. Kysyisinkin asianomaiselta ministeriltä: kertoisitteko vielä, miten hallitus on tähän mennessä edistynyt näissä teemoissa ja kuinka tästä eteenpäin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Juuso.

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

17.01 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kommentoin tätä viimeistä kohtaa, mikä liittyy palveluvalikoiman periaatteisiin. Siitä on esitys eduskunnassa. Tarkoituksena on pyrkiä siihen, että kaikki ihmiset Suomessa tietäisivät, mitä palveluita julkisella terveydenhuollolla ja meidän verorahoilla saadaan. Tämä on ennen kaikkea tarkoitettu lääkäreille selkänokaksi, ja tavoitteena on yhdenvertaiset palvelut samoilla ehdoilla kaikkialle Suomessa. Tärkeintä on valita vaikuttavat palvelut ja tarkastella kaikkien hoitotoimenpiteiden osalta myöskin kustannusvaikuttavuutta. On selvää, että edelleenkin palveluiden myöntämisperuste täytyy tehdä yksilöllisesti. Siitä me emme koskaan pääse mihinkään, mutta yleisillä periaatteilla, vaikuttavuuteen panostamalla pyrkimys on nimenomaan yhdenvertaisiin, laadukkaisiin, vaikuttaviin palveluihin kaikille suomalaisille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Kiitoksia kysymyksistä ja vastauksista.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 129/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 32/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 150/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 31/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 180/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

Pöytäkirja PTK 126/2025 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 145/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 22/2025 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisen talouden hoitamisesta ja talouspolitiikan arviointineuvostosta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 167/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 26/2025 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain, tutkintavankeuslain ja puolustustilalain 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 53/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 14/2025 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle työntekijän henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 158/2025 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 10/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisuuden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 11.12.2025 pidettävään täysistuntoon.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 11.12.2025 klo 17.15. Täysistunto lopetettiin klo 17.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi: